

KATEDRA HISTORIE, SEKCE ARCHEOLOGIE
POSUDEK OPONENTA PRÁCE NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

Autor: Jozef Dubec

Titul: Halštatské depoty v západnej časti Slovenska

Rok: 2023

Počet stran (příloh): celkem 113 strán, 59 strán textu vrátane vložených obrázkov (13), 9,5 strán zdrojov literatury (450 položek), 21 strán katalógu, 23 stran tabulkových příloh (celkovo 28 tabuliek s fotografiami a perokresbami nálezov).

Vedoucí práce: doc. Mgr. Martin Golec, Ph.D.

Oponent: Mgr. Radoslav Čambal, PhD.

Hodnotící kritéria

Hodnocení

Volba tématu, originalita, přínos práce:

Diplomant si vybral v rámci bakalářské práce tému hromadné nálezy predmetov z doby halštatskej na území západného Slovenska. Cieľom práce bolo vytvorenie skupín depotov podľa zloženia a funkcie, ich vyhodnotenie a datovanie. Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že diplomant mal sťaženú pozíciu minimálne v interpretačnej rovine, kdeže vo väčšine prípadov nálezov depotov nie sú známe nálezové okolnosti alebo kontexty. Ide o náhodné nálezy, len zriedkavo objavené počas archeologických výskumov. Vo väčšine prípadov boli nájdené nearcheológmi a boli odovzdané do zbierkotvorných inštitúcií. Okrem nich sem patria aj nálezy tzv. „amatérskych hľadačov“, objavené pomocou detektorov kovov. Ciele práce sa podarilo naplniť čiastočne. Autorovi sa podarilo zozbierať a skatalogizovať všetky známe publikované depoty z geograficky vymedzeného priestoru. Pokiaľ ide o dosiahnuté výsledky v podobe naplnenia cieľov práce, čiže vytvoriť skupiny depotov, tam študent vytvoril sedem skupín. Jednoznačným prínosom práce je zozbieranie a zosumarizovanie depotov zo západného Slovenska aj s ich katalógom a prevzatým datovaním.

B

Práce s prameny, kritika a interpretace:

Jednoznačným prínosom práce je zozbieranie a pokus o revíziu všetkých dostupných zdrojov na sledovanom území. Diplomantovi nemožno uprieť aj pokus o ich chronologické začlenenie, ako aj snahu o ich typologické rozdelenie. Diplomant pracoval len s publikovanými zdrojmi., ktoré prevzal aj s ich datovaním. Tu sa pokúsil o ich revidovanie, aj keď len čiastočne. Najväčšiu časť zastúpených depotov tvoria nálezy z halštatského hradiska Molpír v Smoleniciach, čomu autor logicky venuje aj najväčšiu pozornosť. Tu sa objavuje jedna nezrovnalosť, keď autor píše o trojici kamenných múrov ako opevnenia (na Molpíre je kamenné opevnenie doložené iba na akropole hradiska spolu s bastiónom). Zostavil v podobe tabuliek prehľadný súpis depotov, s ich zložením, zdrojovou informáciou a datovaním (obr. 4). Tá je doplnená aj mapu s geografickým rozložením nálezov, kde figurujú aj nálezy u oblasti severného Slovenska (obr. 3), teda oblasti mimo zadanej témy. Práca obsahuje 16 štandardných kapitol, v ktorých sa autor venuje základným témam zadania, terminológii, metodike. Výsledkom je relatívne stručný záver, kde sa ale autor nepokúsil zhrnúť výsledky a nepokúsil sa zinterpretovať súčasný stav výskumu a svojich prípadných zistení, čo je na škodu veci.

Na strane 44 diplomant uvádza depot z Nitrianskeho Rudna: „*Nálezové okolnosti: Depot predstavili ako zatiaľ verejne neznámy a nespracovaný. Čiže nálezové okolnosti sú neznáme a vieme, že lokálne sa jedná o výšinnú lokalitu v Strážovských vrchoch. Zaradil som ho do sekcie sporných a nepublikovaných depotov*“. Tu by bolo na mieste uviesť zdroj informácie, kto depot predstavil...?.

C

Práce se sekundární literaturou, bibliografie:

Diplomant preukázal že má prehľad v literatúre k téme, vie s ňou pracovať, hoci logicky mu chýbajú skúsenosti pri analýze materiálu v interpretačnej rovine. Použitá literatúra je adekvátne téme, logicky prevažuje dostupná z pera českých a slovenských autorov. K chronologickým aspektom využíva predovšetkým práce moravských kolegov Z. Mírovej (Mírová 2019 – chýba však v zozname literatúri) ako aj práce M. Golca a spoluautorov (Golec – Fojtík 2020 resp. Čížmář, I. – Golec Mírová, M. – Golec, M. 2021). Operuje saj chronológiou P. Reineckeho, hoci v zázname literatury taktiež chýba. Citácie sú vložené na správne miesta a v dostatočnom množstve.

C

Metodologie a argumentace:

v prípade predloženej bakalárskej práce ide o súpisovú prácu. Pokiaľ ide o analýzu a vyhodnotenie spôsobu a príčin deponovania hromadných nálezov do zeme v dobe halštatskej, tam sa autor ubera v podstate len jedným smerom, čo opakuje na viacerých miestach práce. Depoty spája s vlastníctvom elít s tým, že predmety boli zapožičiavané obyvateľom ako prostriedok k ich ovládaniu. Neuvažuje nad inými možnosťami. Ukladanie depotov do zeme nekonkretizuje v zmysle t.j. či ide o votívne dary, ukladanie majetku pred nebezpečenstvom, prípadne možnosť vybavenia obydli a pod. V poslednom zmienenom prípade to určuje aj samotné miesto nálezu v rámci alebo kontext sídlisk a objektov (nížinných aj opevnených), ak je známe (objektívne to tu mal autor sťažené). Aj pokiaľ ide o ich datovanie, autor operuje s aktuálne nastavenou chronológiou z prác M. Golec a jeho spolupracovníkov. Datovanie hromadných nálezov sa snaží synchronizovať aj s chronológiami ďalších autorov (s. 46, obr. 11). Autor nastoľuje aj problém doteraz neexistujúcej jednotnej chronológie pre Európu, ale toto ostáva len pri konštatovaní. Pokiaľ ide o datovanie horizontu depotov, prichádza k záveru, že hromadné nálezy kovových predmetov boli deponované predovšetkým v stupňoch HaC1a, čo súvisí s doznievaním tzv. thrácko-kimerského horizontu. Najväčšiu kumuláciu depotov z doby halštatskej datuje do stupňa HaD1, ale nepokúša sa interpretovať príčiny. Taktiež sa pokúsil o zaradenie depotov podľa kultúrnych oblastí, čo môže byť niekedy hlavne pokiaľ ide o ich sporné nálezové okolnosti sporné.

Pokiaľ ide o delenie depotov, tak autor ich rozčlenil do siedmych skupín podľa ich zloženia a funkcie predmetov v nich (s. 51-52). Snáď drobná terminologická výtku v prípade skupiny „šperkových depotov“, správnejšie by bolo používať termín „depoty šperkov a doplnkov odevu“, prípadne zlúčiť depoty zbraní s depotmi konského výstroja (s. 52). Teoretické vyhodnotenie témy je stručné, a v podstate obmedzené na publikované závery primárnych autorov (jednotlivé opisy depotov a záver na s. 57–59). Autor mohol využiť dostatočnú pramennú bázu ako aj teoretickú na pokus o širšiu interpretáciu tohto špecifického fenoménu. Treba však konštatovať, že pre tento typ práce však autor preukázal snahu a prácu s literatúrou, a tieto nedostatky sú spôsobené skôr logickou neskúsenosťou autora.

C**Struktura a forma, jazykové zpracování:**

Rozsah práce je možno mierne nadštandardný. Práca je logicky štrukturovaná do kapitol, hoci obsahuje niekoľko nejasností. Ide o vložky v podobe úvah diplomanta, ktoré by sa v práci nemali vyskytovať (s. 50 napr. *„Aj v dnešných časoch si môžeme zobrať analógie napr. len zo začiatku 90. rokov minulého, keď mobilný telefón, vzhľadom k jeho cene a neprístupnosti sieťových prepojení, si mohol dovoliť naozaj iba veľmi bohatý človek. Na konci toho istého desaťročia už to bola bežná vec aj v rukách teenagerov. Ak si len uvedomíme, že niečo podobné sa mohlo odohrávať v dobe halštatskej so železnými žacími a remeselnými predmety, lebo masová výroba železa ešte neexistovala, tak to musela byť záležitosť iba vybraného a veľmi bohatého okruhu ľudí vtedajšej spoločnosti. Skutočnosť, že žili na hradiskách a museli udržať poslušnosť podriadenej triedy, tak určite im nerozdávali železné kosáky, sekery apod. Aby ich mohli potom ohroziť prípadnou vzbúrou na živote alebo, s. 59 a pod. atď.). Pokiaľ ide o štylistiku, v práci sa objavujú ťažkopádne a dlhé formulácie, v ktorých sa čitateľ stráca. Niekedy sa v texte objavujú bohemizmy a drobné preklepy, prípadne nesprávne skloňovanie (vo fázy – vo fáze, dátacia – datovanie a pod.). Pochváliť treba prácu diplomanta s obrazovými prílohami, ktoré sú uverejnené v závere práce v podobe 28 tabuliek. Aj vzhľadom na nedostatky práce treba uznať snahu autora o zosumarizovanie tejto zaujímavej témy, ktorá má určite do budúcnosti veľký potenciál aj vďaka novým pribúdajúcim nálezom v rámci stredoeurópskeho geografického priestoru.*

C**Celková navrhovaná známka:**

Na záver konštatujem, že predložená bakalárska práca *Halštatské depoty v západnej časti Slovenska* ktorej autorom je Jozef Dubec, spĺňa základné požiadavky na tento typ práce a odporúčam ju k obhajobe.

Celková navrhovaná známka:**C****Témata pro obhajobu, průběh obhajoby:****Další poznámky, etc.:**

Práce prošla kontrolou plagiátorství. Není plagiát.

Datum: 7.8.2023

Podpis vedoucího práce:

Podpis oponenta práce: